

Utbildningsinspektion i Kälarne skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Kälarne skola den 10–11 maj 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden, nämligen skolans uppdrag att främja elevernas lärande, kunskapsuppdraget, att överföra grundläggande värden, demokratiuppdraget, samt rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning och hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida:

(www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om cirka tre år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Kälarne skola intervjuades rektorn, utvecklingsledare, personal, elever i årskurs 5 och 9 samt till föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i flertalet årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av Kälarne skola

Kälarne skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	27
Förskoleklass	12
Grundskola	140
Obligatorisk särskola	1

Kälarne skola är belägen fem mil från Bräcke centralort. I Kälarne skola bedrivs utbildning som omfattar förskoleklass och årskurserna 1–9 samt integrerad skolbarnsomsorg.

För skolområdet finns en rektor som ansvarar för skolbarnsomsorg, förskoleklass, årskurserna 1–9 samt Änässets förskola. Skolans ledningsgrupp består av rektor samt fyra utvecklingsledare med olika tjänstgöringsgrad för uppdraget. Utvecklingsledarna har ansvar för olika arbetsenheter. Förskolan är en arbetsenhet, en omfattar förskoleklass– årskurs 5 och en arbetsenhet utgör årskurs 6–9. De två sistnämnda har två utvecklingsledare. Den pedagogiska personalen tillhör någon av arbetsenheterna men kan också ha tjänstgöring i de andra enheterna. Eleverna är organiserade årskursvis men har många moment under en skolvecka tillsammans med andra årskurser.

Elevvårdsteamet i skolan består av skolsköterska, skolkurator, speciallärare och rektorn. Skolan får specialpedagogisk kompetens via kommunens resursteam samt Läspedagogiskt Centrum vid elevhälsan i Östersund.

Skolan består av en större byggnad och tre mindre. I den stora skolbyggnaden inryms också skoladministrationen, elevcafeteria med uppehållsrum och tillgängliga datorer för eleverna samt en simhall. Framför skolbyggnaderna finns en stor plan för olika sporter och mellan byggnaderna finns lekplatser med närhet till skog och natur. Skolmåltiderna köps av ett hotell som är beläget bredvid skolan. Många elever åker skolskjuts.

Bedömning

Inspektionen visar att skolan har ett väl fungerande kvalitetsarbete som bidrar till verksamhetens utveckling. Vid Kälarne skola ges goda förutsättningar och eleverna når överlag goda kunskapsresultat. Skolan behöver dock ytterligare analysera och förbättra resultaten av de nationella proven i såväl årskurs 5 som årskurs 9. Resultaten bör vidare relateras till skolans metoder och arbetssätt samt arbetet med bedömning och betygssättning. Personalen bedriver i huvudsak undervisning i de ämnen som de är utbildade för. Skolan har bra rutiner för arbetet med elever i behov av särskilt stöd och undervisningsgrupperna är relativt små.

Kunskaper, utveckling och lärande

Inspektörerna bedömer att förskoleklassens verksamhet planeras och genomförs utifrån läroplanens intentioner och att eleverna ges förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Lek, skapande och barnens eget utforskande utgör grund för verksamheten.

Skolans arbete med att tydliggöra vad eleverna skall kunna konkretiseras på olika sätt och anpassas till de olika åldrarna samt kommuniceras med eleverna. Strävansmål och mål att uppnå finns tydligt angivet i olika skrivningar och är, för de äldre eleverna, kopplade till formulerade och kända betygskriterier. Pedagogerna arbetar medvetet med elevernas kunskapsutveckling och enligt inspektörerna får eleverna goda förutsättningar att utvecklas enligt strävansmål och mål att uppnå.

I arbetet med att följa upp kunskapsutvecklingen för varje elev används diagnostiskt material i språk-, läs- och skrivutveckling. Olika former av prov och redovisningar används också. Samtliga underlag ligger sedan till grund för utvecklingssamtalen. Utvecklingssamtalen för de yngre eleverna tar främst upp arbetet i svenska och matematik och för de äldre eleverna bedöms samtliga ämnen. Förutom i svenska och matematik framträder inte någon systematisk utvärdering av de yngre elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas krav. Inspektörerna bedömer att skolan måste förbättra kunskapsuppföljningen i samtliga ämnen för de yngre eleverna.

Tabell 1: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

	Andel som uppnår målen i årskurs 5	
	2005	2006
Svenska	90,0	78,0
Engelska	95,2	67,0
Matematik	61,0	45,0

Källa: Skolans kvalitetsredovisning

Enligt de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2006 är resultaten betydligt sämre än år 2005 i de tre ämnena. Resultaten i framförallt matematik för årskurs 5 föranleder att skolan djupare analyserar orsakerna till de försämrade resultaten och vidtar åtgärder i syfte att förbättra dessa.

Tabell 2: Resultatmått för elever i årskurs 9.

	Kälarne skola			Kommunen			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	207,0	226,0	234,0	208,1	200,0	200,7	206,9	206,3	206,8
<i>Flickor</i>	220,3	245,0	270,6	219,4	206,8	224,1	218,1	217,3	218,3
<i>Pojkar</i>	188,8	210,0	207,1	196,8	195,5	183,7	196,3	195,8	195,7
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	83,9	88,5	100	91,3	85,4	87,3	89,6	89,2	89,5
- <i>Flickor</i>	94,4	91,7	100	96,8	85,4	95,7	91,1	90,7	90,7
- <i>Pojkar</i>	69,2	85,7	100	86,2	85,5	81,0	88,2	87,7	88,3
Andel elever som nått målen i alla ämnen.	68,0	80,0	95,0	85,0	76,7	77,3	75,9	75,5	76,0

Källa: Skolverkets statistik

Tabell 2 visar att meritvärdet, andelen behöriga elever till nationella program i gymnasieskolan och andelen elever som uppnått målen i alla ämnen har ökat de senaste åren och ligger över riksgenomsnittet.

Tabell 3: Tabellen visar relationen mellan resultaten i nationella ämnesprov i årskurs 9 och slutbetygen i samma ämnen år 2006. Totala antalet elever år 2006 var 20.

Ämnen	Andel elever som uppnått målen i det nationella provet år 2006	Andel elever som i slutbetyget uppnått målen år 2006
Svenska	75,0	100
Engelska	100	100
Matematik	99,5	100

Källa: Skolverkets statistik

I det nationella ämnesprovet i svenska för årskurs 9 har 25 procent av eleverna inte klarat proven och mer än hälften av dessa elever är pojkar. Skolan är medveten om de svaga resultaten i svenska och har påbörjat en diskussion och analys samt vidtagit förbättringsåtgärder.

Elevernas resultat i slutbetyget i svenska visar på betydligt högre resultat än elevernas resultat i det nationella ämnesprovet. Enligt intervjuer kan kunskapskraven variera beroende på lärare och ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan måste ytterligare analysera resultaten, relatera till skolans metoder och arbetssätt samt till sitt arbete med bedömning och betygssättning. Jämförelser mellan lärare och mellan andra grundskolor bör också finnas med i diskussioner avseende bedömning och betygssättning.

Inspektionen visar att eleverna har inflytande över sitt lärande på flera sätt. Exempelvis genomförs för de äldre eleverna så kallad Rubrikläsning. Eleverna lämnar förslag i årskurs 8 på olika ämnen med gemensamt tema, rubrik. Av alla förslag har sedan eleverna möjlighet att välja mellan några. Vid inspektionen framkommer att eleverna tycker att de får ta mer ansvar och träna sig på att planera sina studier genom Rubrikläsningen. Målen behöver emellertid tydliggöras för de ämnen som bildar underlag för respektive rubrik så att det klart framgår vilka kunskaper som är avsedda att nå. Inspektörerna bedömer att skolan ytterligare kan utveckla modellen och arbeta för att göra eleverna mer medvetna om mål och inflytande över sitt eget lärande. I klassråd, matråd och andra grupper ges eleverna möjlighet att arbeta i demokratiska former. För skolan som helhet fanns vid inspektionstillfället ett elevråd där aktiviteten inte var så stor. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla elevernas möjligheter och förmågor att arbeta i demokratiska former.

Vid skolan har alla elever en individuell utvecklingsplan av god kvalitet. Planen ger utrymme för såväl elever, lärare som föräldrar att göra egna bedömningar och ge utrymme för förslag till förbättringar och mål. Personalen är medveten om vikten av de individuella utvecklingsplanerna och skolan prövar, utvärderar och utvecklar olika sätt att arbeta med individuella utvecklingsplaner.

Kälarne skola har rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Elevvårdsteamet genomför möten där olika åtgärder diskuteras och åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd. Då skolan sedan ett år tillbaka saknar egen specialpedagog nyttjas sådan kompetens från kommunens resursteam och Läspedagogiskt Centrum vid Elevhälsan i Östersund. För de yngre eleverna finns en klasslärare som arbetar som speciallärare. Vid inspektionen framkommer att stödinsatserna ofta ges enskilt utanför klassens ram. För de äldre eleverna finns en elevassistent i den så kallade Slussen, som dels ger individuellt stöd enligt anvisningar från pedagogerna och dels organiserar elever i mindre grupper utifrån behov. Med utgångspunkt av de försämrade resultaten på de nationella proven i årskurs 5, bedömer inspektörerna att skolan behöver initiera en pedagogisk diskussion på vilka sätt tidiga och relevanta insatser skall förbättra resultaten. Inspektörerna bedömer vidare att skolan snarast behöver tillgodose behovet av specialpedagogisk kompetens i den dagliga verksamheten.

Normer och värden

Inspektionen visar att skolan har ett fungerande värdegrundarbete och präglas av en positiv stämning mellan elever och mellan elever och vuxna. Skolan har utarbetade ordningsregler som eleverna varit delaktiga i att utforma. Enligt elevintervjuer är efterlevnaden av ordningsreglerna dock varierande då personalens förhållningssätt skiljer sig åt. Vid inspektionen framkommer också att språkbruket kan förbättras. Inspektörerna bedömer att skolan behöver utveckla ett gemensamt förhållningssätt hos personalen så att ordningsreglerna efterlevs bättre.

Vid skolan finns en arbetsgång för att upptäcka, utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling. Dokumentation av kränkande behandling ifylls på en särskild blankett som lämnas till rektorn. Skolan genomför en rad olika förebyggande insatser i det dagliga arbetet. I skolans mycket väl utarbetade likabehandlingsplan anges att alla i skolan har ett ansvar i arbetet och att arbetslaget avgör vem som utreder och följer upp när en kränkande behandling inträffar. Personal, elever och föräldrar uppger att om kränkande behandling förekommer agerar skolan och kontakter föräldrarna direkt. Likabehandlingsplanen innehåller också en risk- och väsentlighetsanalys och är ett utmärkt exempel på ett väl genomtänkt arbete.

Styrning och kvalitetsarbete

Personalen har i huvudsak pedagogisk utbildning men det förekommer dock att lärare undervisar i ämnen som de inte har utbildning för. I skolområdet arbetar även en elevassistent, en skolsköterska, en skolkurator samt en studie- och yrkesvägledare på deltid. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Vid skolan finns framtagna kompetensutvecklingsplaner på såväl individ- som skolenivå. Kompetensutveckling genomförs och möjligheten att tillgodose kompetensutveckling utifrån skolans, arbetslagens och personalens individuella behov anpassas till de resurser som finns.

Rektorn för Kälarne skola ansvarar för en förskola, förskoleklass, årskurserna 1–9 i grundskolan samt skolbarnsomsorg. Inspektörerna konstaterar att samverkan inom arbetslagen fungerar men att det förekommer begränsat samarbete mellan arbetslagen i ett F–9-perspektiv. Skolan bör därför, som ett led i att förbättra resultaten i exempelvis de nationella proven i svenska och matematik, använda skolans möjlighet till samverkan och pedagogiska samsyn för att stödja elevernas långsiktiga lärande.

Enligt läroplanen är rektorn pedagogisk ledare och chef för skolans personal. Det är också rektorn som ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, till målen i skolplanen och till skolans arbetsplan. I sin ledningsgrupp i skolan, har rektorn fyra utvecklingsledare vars främsta uppgift är att leda och utveckla den pedagogiska verksamheten. Inspektionen visar att ansvarsfördelningen mellan rektorn och utvecklingsledarna är otydlig. Inspektörerna bedömer att rektorn bör tydliggöra sitt pedagogiska ansvar för skolans resultatuppföljning och utveckling.

Inspektörerna bedömer att skolan har ett väl genomtänkt och utmärkt kvalitetsarbete som bidrar till verksamhetens utveckling. Kvalitetsarbetet är uppbyggt kring en tidsplan över året där såväl arbetsplanen som kvalitetsredovisningen utgör viktiga hållpunkter för personalen. I kvalitetsredovisningen finns kunskapsresultaten för de senaste åren och skolans analys samt förslag till förbättringsåtgärder redovisade. I arbetet med att formulera mål i arbetsplanen strävar skolan efter konkreta och utvärderingsbara mål.

Inspektionen visar att eleverna vid Kälarne skola har god tillgång till utbildning. Skolan har förutsättningar att genomföra undervisning i samtliga ämnen och eleverna ges i huvudsak goda valmöjligheter. Skolan har också relativt små undervisningsgrupper som ger förutsätt-

ningar att tillgodose alla elevers behov. Inom ramen för språkvalet i årskurs 6 har eleverna möjlighet att välja franska, tyska samt engelska och svenska. Eleverna erbjuds inte svenska och engelska som separata språk utan de måste välja båda och undervisningen genomförs i båda språken. Inspektörerna bedömer att skolan måste säkerställa att eleverna har möjlighet att välja endast ett av språken svenska eller engelska inom ramen för språkvalet.

Lokalerna vid Kålarne skola är i huvudsak ändamålsenliga för den pedagogiska verksamheten. Skolbarnsomsorgen, förskoleklassen och årskurs 1 har sin verksamhet i en egen byggnad som består av nya lokaler. Inspektörerna konstaterar emellertid att det finns behov av mer ändamålsenliga lokaler för den pedagogiska verksamhet som bedrivs i årskurs 3–5 avseende tillgången till undervisningsrum. Vid skolan är IT som verktyg väl utvecklat men tillgången och kvaliteten på läromedel för övrigt kan förbättras.

Vid inspektionen framkommer att föräldrarna önskar mer information från skolan för att kunna engagera sig och bli än mer delaktiga i det gemensamma uppdraget kring eleverna. Inspektörerna bedömer att skolan ytterligare bör utveckla former för mer delaktighet och information till föräldrarna om skolans mål och sätt att arbeta.

Brister som måste åtgärdas och förbättringsbehov

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör ingen systematisk uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Eleverna har inte möjlighet att välja endast ett av språken engelska eller svenska inom ramen för språkvalet (2 kap. 18 § grundskoleförordningen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör ytterligare analysera resultaten av de nationella proven i årskurs 5 och 9 samt vidta åtgärder för att förbättra dessa.
- Skolan bör utveckla ett gemensamt förhållningssätt hos personalen så att efterlevnaden av ordningsreglerna förbättras.
- Arbetet med bedömning och betygssättning bör utvecklas.
- Elevernas möjligheter och förmågor att arbeta i demokratiska former bör utvecklas.
- Pedagogisk samverkan bör förbättras inom skolan för att stödja elevernas långsiktiga lärande.
- Den specialpedagogiska kompetensen bör säkerställas.
- Rektor bör tydliggöra sitt pedagogiska ledningsansvar.
- Skolan bör utveckla former för mer delaktighet och information till föräldrarna om skolans mål och sätt att arbeta.

2007-09-26 Umeå

Marita Björkman

Solweig Bäckman